

Justičná spolupráca v
občianskych veciach
v Európskej únii

Jana Vnuková

Ministerstvo zahraničných vecí a
európskych záležitostí SR

Justičná spolupráca – nová politika EÚ?

- Zakladajúce zmluvy ES (EZUO, EURATOM, EHS) nepredpokladali právomoc ES v tejto obl.
- Maastrichtská zmluva (ZEÚ, 1992) – III. pilier
- Amsterdamská zmluva (1997) – presun justičnej spolupráce v občianskych veciach do I. piliera (čl. 65 ZEÚ)
- Zmluva z Nice (2001)
- Lisabonská zmluva – Zmluva o fungovaní EÚ (2007); čl. 81 ZFEÚ

Článok 81 ZFEÚ

HLAVA V

Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti (JHA)

KAPITOLA 3

JUSTIČNÁ SPOLUPRÁCA V OBČIANSKYCH VECIACH

Článok 81

1. Únia rozvíja justičnú spoluprácu v občianskych veciach, ktoré majú cezhraničné dôsledky, na základe zásady vzájomného uznávania súdnych a mimosúdnych rozhodnutí.

Takáto spolupráca môže zahŕňať prijatie opatrení na aproximáciu zákonov a iných právnych predpisov členských štátov.

Článok 81 ZFEÚ

2. Na účely ods. 1 Európsky parlament a Rada v súlade s riadnym legislatívnym postupom prijímú, najmä ak je to nevyhnutné pre riadne fungovanie vnútorného trhu, opatrenia zamerané na zabezpečenie:
- a) vzájomného uznávania a výkonu súdnych a mimosúdnych rozhodnutí medzi členskými štátmi;
 - b) cezhraničného doručovania súdnych a mimosúdnych písomností;
 - c) zlučiteľnosti kolíznych noriem a noriem určujúcich právomoc uplatniteľných v členských štátoch;
 - d) spolupráce pri obstarávaní dôkazov;
 - e) účinného prístupu k spravodlivosti;
 - f) odstraňovania prekážok riadneho priebehu občianskoprávneho konania, v prípade potreby podporovaním zlučiteľnosti pravidiel občianskeho súdneho konania uplatniteľných v členských štátoch;
 - g) rozvíjania alternatívnych metód riešenia sporov;
 - h) podpory vzdelávania sudcov a justičných pracovníkov.

Článok 81 ZFEÚ

3. Odchylné od odseku 2 Rada v súlade s mimoriadnym legislatívnym postupom ustanoví opatrenia týkajúce sa rodinného práva, ktoré majú cezhraničné dôsledky. Rada sa uznáva jednomyselne po porade s Európskym parlamentom.

Rada môže na návrh Komisie prijať rozhodnutie, ktorým sa určujú tie aspekty rodinného práva s cezhraničnými dôsledkami, ktoré môžu byť predmetom aktov prijatých riadnym legislatívnym postupom. Rada sa uznáva jednomyselne po porade s Európskym parlamentom.

Návrh uvedený v druhom pododseku sa oznámi národným parlamentom. Ak národný parlament oznámi svoj nesúhlas do šiestich mesiacov od tohto oznámenia, rozhodnutie sa neprijme. V prípade, že sa nevysloví nesúhlas, Rada môže rozhodnutie prijať.

Justičná spolupráca v občianskych veciach

- právne nástroje v oblasti právomoci, uznávania a výkonu rozhodnutí
- právne nástroje upravujúce rozhodné právo
- európske cezhraničné konania
- doplňujúce opatrenia upevňujúce zásadu vzájomného uznávania

Právomoc, uznávanie a výkon rozhodnutí

- Brusel I (Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach) od 10. 1. 2015 nahradilo nariadenie č. 44/2001
- Brusel II bis (Nariadenie rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000)

Právomoc, uznávanie a výkon rozhodnutí

- Nariadenie (ES) č. 805/2004 Európskeho parlamentu a Rady z 21. apríla 2004, ktorým sa vytvára európsky exekučný titul pre nepopreté pohľadávky
- Nariadenie Rady (ES) č. 4/2009 z 18. decembra 2008 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti

Rozhodné právo

- Nariadenie Rím I (Nariadenie EP a Rady č. 593/2008 zo 17. júna 2008 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky)
- Nariadenie Rím II (nariadenie EP a Rady (ES) č. 864/2007 z 11. júla 2007 o rozhodnom práve pre mimomozmluvné záväzky)
- Nariadenie Rím III (č. 1259/2010) 15 ČŠ okrem SR
- Nariadenie Rady (ES) č. 4/2009 z 18. decembra 2008 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti

Európske cezhraničné konania

- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006 z 12. decembra 2006, ktorým sa zavádza európske konanie o platobnom rozkaze
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11. júla 2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu

Doplňujúce opatrenia upevňujúce zásadu vzájomného uznávania

- **Doručovanie** (nariadenie EP a Rady (ES) č. 1393/2007 z 13. novembra 2007 o doručovaní súdnych a mimosúdnych písomností v občianskych a obchodných veciach v členských štátoch)
- **Výkon dôkazov** (nariadenie Rady (ES) č. 1206/2001 z 28. mája 2001 o spolupráci medzi súdmi členských štátov pri vykonávaní dôkazov v občianskych a obchodných veciach)
- **Mediácia** (smernica EP a Rady 2008/52/ES z 21. mája 2008 o určitých aspektoch mediácie v občianskych a obchodných veciach)
- **Právna pomoc** (smernica Rady č. 2003/8/ES z 27. januára 2003 na zlepšenie prístupu k spravodlivosti v cezhraničných sporoch ustanovením minimálnych spoločných pravidiel vzťahujúcich sa na právnu pomoc)
- **Odškodnenie obetí trestných činov** (smernica 2004/80/ES)

Budúce nástroje?

Nariadenie EP a Rady (EÚ) č. 606/2013 z 12. júna 2013 o vzájomnom uznávaní ochranných opatrení v občianskych veciach

- Návrh zákona o vzájomnom uznávaní ochranných opatrení v občianskych veciach
- chránenej osobe v prípade jej premiestnenia sa z jedného členského štátu do druhého poskytne okamžitá ochrana na báze uznania ochranného opatrenia
- **OSP** – zavádza sa nový druh konania – konanie o niektorých otázkach ochranných opatrení;
- **zákon o Policajnom zbore** – zavádzajú sa oprávnenia príslušníka Policajného zboru, ktoré sa uplatnia v prípade porušovania osvedčeného ochranného opatrenia zo strany osoby predstavujúcej riziko;
- **zákon o sídlach a obvodoch súdov** – zavádza sa súd s tzv. kauzálnou príslušnosťou vo veciach ochranných opatrení v občianskych veciach pre celé územie Slovenskej republiky.

Negociované návrhy v oblasti justičnej spolupráce v občianskych veciach

- Nariadenie Rady o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí vo veciach majetkových režimov manželov
- Nariadenie Rady o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí vo veciach majetkových dôsledkov registrovaných partnerstiev
- Nariadenie EP a Rady o spoločnom európskom kúpnom práve
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Rady (ES) č. 1346/2000 o konkurznom konaní
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady o podporovaní voľného pohybu občanov a podnikov prostredníctvom zjednodušenia prijímania určitých verejných listín v Európskej únii

Ďakujem za pozornosť

jana.vnukova@mzv.sk